

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

ZÁPISY

Zápis ze služební cesty Meziparlamentní konference pro SZBP a SBOP

Místo konání: Malta

Účastníci: posl. Karel Schwarzenberg,
posl. Rom Kostřica, Veronika Cihelková, Martin Kuta

Datum: 26. – 28. 4. 2017

Obsah:

ÚVOD.....	3
NEJNOVĚJŠÍ VÝVOJ V EVROPSKÉ POLITICE SOUSEDSTVÍ (ENP)....	3
ADEKVÁTNÍ REAKCE EU NA VÝVOJ V OBLASTI JIŽNÍHO STŘEDOMOŘÍ A BLÍZKÉHO VÝCHODU.....	5
DISKUZE NAD PRIORITAMI A STRATEGIEMI EU V OBLASTI SZBP A SBOP.....	6
PRACOVNÍ SETKÁNÍ – POSILOVÁNÍ SBOP, VZTAHY EU- NATO	8

Květen 2017

Zapsal: Martin Kuta

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: ZÁPISY
Název: Zápis z Meziparlamentní konference pro SZBP a SBOP	Typ řady: interní
Autor: Kuta, M.	První vydání řady: březen 2016
Číslo: Zápis č. 4/2017	Frekvence vydání řady: nepravidelně
Datum: Květen 2017	Zaměření: zápisy z vybraných schůzí, jednání, seminářů, kulatých stolů apod.
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Meziparlamentní konference; SZBP; SBOP; zápis	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Úvod

Meziparlamentní konference pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP) a společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP) Evropské unie (EU) proběhla v rámci parlamentní dimenze maltského předsednictví Radě EU ve dnech 26. – 28. dubna 2017. Témata konference odpovídala diskutovaným trendům v oblasti SZBP/SBOP. Vážnosti některých projednávaných témat dodala také poloha země; Malta jako nejjižnější členský stát EU se snaží o přilákání pozornosti ostatních států k tématům migrace a stability zemí jižního partnerství (severní Afrika a Blízký východ).

Jednalo se především o tři okruhy:

- nejnovější vývoj v Evropské politice sousedství,
- hledání adekvátní reakce EU na nestabilitu a možné hrozby v oblasti Středomoří a Blízkého východu,
- diskuze nad prioritami a strategiemi EU v oblasti SZBP a SBOP.

Jednání meziparlamentní konference předsedal Luciano Busuttil, předseda Výboru pro zahraniční a evropské záležitosti maltského parlamentu.

Nejnovější vývoj v Evropské politice sousedství (ENP)

První okruh témat uvedl maltský ministr zahraničních věcí George Vella. Téma ENP lze zahrnovat globální strategii EU pro SZBP (EUGS), která považuje ENP za výrazný příspěvek k regionální stabilizaci. Vella zdůraznil nedávnou revizi Evropské politiky sousedství¹ a nově zavedený princip diferenciací. Diferenciace v sobě obsahuje také předpoklad partnerství mezi EU a státem zapojeným do ENP. Partnerství mezi EU a státy ENP se má vyznačovat vlastnictvím procesu, kdy partnerské státy nesmějí být nuceny do žádné činnosti a naopak jakoukoli činnost musejí vykonávat pouze z vlastní vůle (tzv. *partners-ownership process*). Partneři se tak musejí cítit být zapojeni a vyslyšeni. Značnou roli tak hraje geografický a politický kontext jejich situací.

ENP se musí dle Velly vyznačovat flexibilitou, neboť s odkazem na tzv. arabské jaro nelze zcela jednoznačně předvídat dynamiku vývoje v sousedských státech. Sousedské státy charakterizují různé hrozby a výzvy. Zatímco jižní křídlo sužují vnitrostátní konflikty a terorismus, státy východního partnerství jsou ohroženy narušováním svrchovanosti, hybridními hrozbami a informační válkou. Ze států jižního partnerství by se EU neměla stahovat a naopak by měla intenzivně působit, aby nedošlo ke vzniku „ztracené generace“, která by se výrazně radikalizovala. Příkladem úspěšného angažování EU v jižních státech jsou Tunisko, kde v loňském roce byla zahájena jednání o dohodě o komplexní a prohloubené zóně volného obchodu,² Maroko a Alžírsko, kde se EU snaží přispět k utlumení vzájemného konfliktu a normalizovat vztahy. V případě východních států je nutné pokračovat v zavádění opatření dle řížského summitu Východního partnerství (2015). S Ukrajinou, Moldavskem a Gruzii pokračují jednání o zavádění opatření plynoucích z podepsaných asociačních dohod; nové dohody o partnerství jsou sjednávány či podepsány s Ázerbájdžánem a Arménií. Výzvami v rámci ENP jsou posilování právního státu a dodržování lidských práv, zajištění stability a dobrého vládnutí.

EU by měla maximálně využívat možnosti, které jsou stanoveny současnými nástroji (dle sjednaných smluv). Nástroje SBOP představují integrální součást stabilizačního mechanismu ENP (námořní mise EUNAVFOR Operace Sophia, hraniční monitorovací mise v Moldavsku, Gruzii, výcviková mise na Ukrajině). Stabilizace partnerských států by měla být hlavním cílem použití nástrojů SBOP. ENP by měla také zahrnovat národní zájmy jednotlivých partnerských států.

EU a členské státy by ve spolupráci s partnerskými státy měly zhodnotit dosavadní vývoj a načrtnout další vize, které by mohly či měly být dosaženy. ENP není hra s nulovým součtem, a proto by měly být

¹ Revize ENP byla přijata jako závěry Rady v prosinci 2015.

Viz KUTA, Martin, Tereza PEKARIKOVÁ. Závěry Rady k Evropské politice sousedství a procesu stabilizace a přidružení. Vybraná témata 5/2016, s. 18. ISSN 2533-414X. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=85470>.

² KUTA, Martin. Jednání EU-Tunisko. Přehled SZBP EU 10/2016, s. 14–15. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108722>.

zdůrazněny výhody i pro regionální aktéry, včetně partnerů (větší motivace pro tyto aktéry). Viditelné posílení angažovanosti s partnery ENP a dosažení hmatatelných výsledků by mělo být dalším úsilím EU. V diskuzi k danému panelu zazněly následující pohledy některých delegací.³ Obecně se dá uvést, že východoevropské členské státy zdůrazňovaly vztah EU k Rusku a řešení situace na Ukrajině, zatímco jihoevropské členské státy kladly důraz na solidaritu při řešení migrační krize a stabilizace severoafrických států.

- Oba geografické směry ENP se vyznačují značnou **nestabilitou** (delegace EP).
- Litevská delegace zdůraznila narušení **ukrajinské svrchovanosti** přítomností ruských vojenských jednotek v Donbasu. Výbor pro evropské záležitosti litevského parlamentu *Seimas* přijal usnesení o asistenci Ukrajině a schválení Nového evropského plánu pro Ukrajinu (*A New European Plan for Ukraine*).⁴ Výbor dále přijal plán litevské činnosti pro podporu Ukrajiny v letech 2017–2020. Zástupce litevské delegace vyzval ostatní parlamenty členských států, aby se připojily a podobná usnesení přijaly také. Dle britské delegace je principiální výzvou činnost EU vůči Ukrajině a její vztah s Ruskem. Britský zástupce uvedl, že „na Ukrajině se umíralo pro evropskou vlajku“ a „za hodnoty, zásady a principy EU“. Ukrajina se v současnosti vyznačuje vnitřními problémy a vnějším ohrožením. EU by měla proto více poskytovat svou asistenci při posilování a tréninku ukrajinských ozbrojených a bezpečnostních sil, protože současná ukrajinská vládní a občanská reprezentace usilují o sdílení evropských hodnot. Vedle Ukrajiny by měla EU věnovat dostatečnou pozornost také Moldavsku a Gruzii.
- Od zástupců delegace Evropského parlamentu zazněly kritické hlasy ohledně podpory EU v oblasti západního Balkánu. EU podporuje vlády, které se potýkají korupčními problémy. Z toho důvodu klesá společenská podpora EU v daných státech, protože voliči vnímají EU jako entitu, která podporuje vlády s nízkým společenským kreditem. Voliči rovněž ztrácejí pozitivní vyhlídky na další vývoj. Vztah voličů a vlád v zemích západního Balkánu začíná být komplikovaný; EU by se proto měla zaměřit na podporu občanské společnosti.
- Flexibilita partnerství musí být zajištěna. S tím souvisí, že dle nizozemské delegace **ENP není předstupněm** pro členství v EU. ENP představuje platformu pro spolupráci členských a nečlenských států.
- V souvislosti s členstvím předseda ZAV posl. Karel Schwarzenberg zdůraznil nutnost zahájení přístupových jednání se **západobalkánskými státy**. Zástupci německé delegace uvedli, že vůči západnímu Balkánu by měla EU zaujmout komplexní strategii. Otázka vztahu a postoje k Makedonii zazněla vícekrát. Strategie by se mohla vedle principu *víc za víc* řídit též principem *méně za méně*, tedy vedle pozitivní motivace zařadit také negativní motivaci (delegace EP). Dle zástupců chorvatské delegace je zájem o západní Balkán klíčový pro EU, protože se zde střetávají vlivy a zájmy světových mocností (Rusko, Spojené státy, Turecko). Mimo pozornost by neměla stát Bosna a Hercegovina, její vnitřní reformy a spolupráce s Tureckem na dění v zemi. Vůči těmto státům by měla EU zvážit jasné signály v případě vnitropolitických krizí (polská delegace).
- Slovenská delegace v rozporu (viz poznámka pod čarou 3) uvedla, že SZBP EU by měla probíhat zcela v souladu s **mezinárodním právem**, případně s rozhodnutím Rady bezpečnosti OSN. EU by měla být více aktivní i při upozorňování na protiprávní jednání některých ze svých strategických partnerů.
- Španělská delegace zdůraznila význam **stability a míru v Africe** pro Evropu. S tím souvisí fakt, že údajně 80 % misí SBOP probíhá v Africe. V této souvislosti zazněla také otázka, kde pro EU končí

³ Mnohdy byl znatelný také vnitřní rozpor v rámci jednotlivých delegací. Například slovenská delegace se zcela otevřeně nebyla schopná shodnout ani na přednesených návrzích změn závěrů z konference. Z důvodu vnitřního nesouhlasu se dánská delegace následně zdržela přijetí závěrů konference.

⁴ Decision On The Fundamental Principles Of The Position Of The Republic Of Lithuania On Ukraine And Lithuania's Support Measures For Ukraine (Lithuania's Plan On Ukraine In 2017–2020). LRS.lt [online], 3 March 2017 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=3195.

Vlastní plán viz A New European Plan For Ukraine. LRS.lt [online], 3 March 2017 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: http://www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=3194.

„jih“, zda se jedná pouze o pás severoafrických států, či má činnost EU zasahovat i výrazněji jižním směrem (region Sahelu, subsaharská Afrika). Italská delegace informovala o italském výzkumném projektu o činnosti, která vede ke stabilizaci států v oblasti. Výrazné otázky vzbuzuje, zda současná podoba spolupráce vede ke stanoveným cílům. S Tuniskem je sjednávána dohoda o zóně volného obchodu, avšak obchodní výměna údajně klesá (delegace EP).

- EU je dle více hlasů málo aktivní při zprostředkování mírových rozhovorů v Sýrii; tuto roli EU přenesla na OSN (řecká delegace).
- EU by měla přehodnotit svůj **postoj k Turecku**. Zástupci z řecké delegace uvedli, že kyperští Turci hlasovali proti reformě tureckého politického systému. Řecko proto usiluje o sjednocení Kypru a nastavení nových vztahů s Tureckem. Řecko i nadále podporuje dohodu mezi EU a Tureckem. Její náhlý úpadek ale vyžaduje, aby všechny členské respektovaly dohodu o přerozdělení žadatelů o azyl. Řecko na tuto celounijní solidaritu klade důraz i z toho důvodu, že země také podporovala vstup východoevropských států do EU.

Závěrečné poznámky k tomuto bloku jednání přednesl opět maltský ministr zahraničí Vella. Ten uvedl, že vůči současným zdrojům nestability a hrozbám v oblasti států ENP nelze najít rychlou odpověď. Navíc opatření EU budou z povahy věci vždy značně ideové, protože musejí respektovat zásady a cíle EU. Z maltské perspektivy nelze upřednostňovat řešení východní nestability na úkor jižní a naopak. EU by se měla ve spolupráci se svými partnery zaměřit na vysvětlování účelu naplňování určitých opatření, například opatření souvisejících s vízovou liberalizací. EU by také měla zvážit další uplatňování vízové liberalizace se severoafrickými státy.

Adekvátní reakce EU na vývoj v oblasti jižního Středomoří a Blízkého východu

V tomto bloku přednesli své příspěvky zástupce vysoké komisařky OSN pro uprchlíky Kahin Ismail, koordinátor EU pro protiteroristickou politiku Gilles de Kerchove a zástupce Mezinárodního institutu pro spravedlnost a vládu práva Valerio de Divitiis.

Zástupce Ismail zdůraznil výjimečnost současného stavu a přesunů obyvatelstva (největší přesuny po druhé světové válce). Dále zdůraznil nutnost poskytnout pomoc a asistenci osobám v nouzi a také zajištění a rozšíření možností legální migrace. OSN dle jeho slov chce s EU spolupracovat při zajištění funkčnosti systému, který umožní lepší kontrolu pohybu osob.

Koordinátor de Kerchove uvedl, že celounijně se vyskytuje vysoká podpora občanů pro společné řešení protiteroristických opatření. EU proto v současnosti vykonává tři typy činností: řeší akutní hrozby, snižuje nebezpečí radikalizace a do své vnější činnosti zapojuje také vnější rozměr boje proti terorismu, především prostřednictvím poskytování větší asistence při budování bezpečnostního sektoru ve třetích zemích.⁵ Protiteroristická činnost dle něj slaví svoje úspěchy, protože se daří fyzicky likvidovat Islámský stát i snižovat počet zahraničních bojovníků v Sýrii a Iráku.

Objevují se ale nové výzvy. Tou první je vznik dalších a příbuzných teroristických organizací, spřízněných se svými silnými předobrazy. Druhou výzvou je potom sociální práce se zahraničními bojovníky, kteří se vrací z oblastí bojů. Je třeba je zpětně integrovat a nevychovávat z nich buňky radikalizace v členských státech. Rozvoj techniky v současnosti umožňuje teroristickým organizacím vyvinout novou paletu činností. Je to použití dronů a celkově minimalizace techniky, použití nových chemických látek a přesun jejich činnosti do kybernetického prostoru.

Dle de Kerchove jsou v současnosti v této oblasti pro EU následující výzvy:

- Vícestranná spolupráce (multilateralismus), spolupráce s mezinárodními organizacemi a jejich vlastní činnosti,
- Soupeření Íránu a Saúdské Arábie,
- Vlastní činnost EU,
- Rozvoj sociální dimenze společností, aby se dařilo snižovat jejich radikalizaci,
- Rozvoj právního státu, aby došlo k odklonu sektářského trestního práva k právu zaměřenému na důkazy v jednotlivých kauzách.

⁵ Dle závěrečné poznámky de Kerchove budou konkrétní opatření brzy představena.

Valerio de Divitiis představil podpůrnou činnost, kterou jeho institut poskytuje parlamentům zemí v oblasti Středomoří a Blízkého východu s ohledem na podporu protiteroristických činností, příprava a schvalování zákonů. Nastínil také hlavní body Vallettského doporučení (bodů, kterými může parlament přispět k protiteroristické činnosti).⁶ Parlamentáři dle něj mají usilovat o nalezení rovnováhy mezi ochranou obyvatelstva a zajistit, aby opatření příliš nezasahovala do práv jednotlivců a byla adekvátní (proporcionální).

V diskuzi k tomuto bloku zazněly následující názory:

- EU by se měla více zaměřit na **dění v subsaharské Africe**, a to sice při sdílení protiteroristické činnosti s NATO (portugalská delegace). K tomuto názoru přispěla francouzská delegace postřehem, že EU sice podporuje asistenci, ale neposkytuje/neprodává zbraně, které bezpečnostní složky těchto států potřebují. Africké státy by mnohem více ocenily, aby EU zjednodušila proces poskytování zbraní a vojenského materiálu a vybavení (francouzská delegace).
- EU by měla intenzivně **propojit vnitřní a vnější protiteroristickou činnost** a komplexně propojit silové nástroje s nástroji asistenčními (výcvik, předcházení radikalizaci a rozvoj) (delegace EP).
- **Migrační rozměr** současného vývoje vyžaduje spolupráci na návratových dohodách. V současnosti probíhají pilotní projekty se šesti africkými státy. Principy *více za více*, stejně jako *méně za méně* (*more-for-more, less-for-less*) by měly být součástí sjednáváných návratových dohod (litevská delegace). Zároveň slovenská delegace upozornila na to, že vynucované přerozdělování žadatelů o azyl přispívá ke vzrůstu nacionalistických tendencí ve stále chudších východoevropských členských státech. Zástupce nizozemské delegace navrhl zpřísnění migrační politiky, kterou pěstuje EU.
- EU by měla zaměřit svou činnost také na asistenci afrických států při **budování lepší správy hranic**, a tedy kontrole pohybu osob přes hranic (finská delegace). Zástupce slovenské delegace vyzval k lepší kontrole vnějších hranic EU.
- Zazněly také kritické hlasy. EU by měla **přehodnotit svou strategii činnosti** vůči některým africkým státům. Výcvikové mise v některých státech stále nepřinesly kýžené výsledky. Příkladem je Mali, kde stále není funkční armáda. Zástupci EP proto zdůrazňovali, aby EU zvážila prováděná opatření a navrhla nové postupy. Podobně kritické zazněly hlasy v souvislosti s podporou (nejen) EU vládě národní shody v Libyi.

V závěrečných poznámkách de Kerchove uvedl, že v současnosti dochází k propojování jednotlivých unijních nástrojů (transformace Frontex, spolupráce Europol a Eurojust) a databází. Na mezinárodní scéně EU sdílí informace s ostatními aktéry a organizacemi (NATO, Interpol). Sahel se podle něho dostává do centra pozornosti EU. Kahim Ismail uvedl, že je třeba posílit činnost směřující k sjednávání návratů (dobrovolné i vynucené) a budovat legální cesty ekonomické migrace. Valerio de Divitiis vyzval k zaměření činnosti na budování (posilování) sektoru spravedlnosti ve třetích státech, aby byly zajištěny spravedlivé soudy a odpovídající vězenství, a nedocházelo tak k další radikalizaci.

Diskuze nad prioritami a strategiemi EU v oblasti SZBP a SBOP

Úvodní poznámku v posledním bloku přednesl maltský ministr vnitra Carmelo Abela. Uvedl, že Malta dvoustraně usiluje o stabilizaci jižního okraje EU. Dle něho by stávající nástroje stanovené smlouvami v oblasti SBOP měly být EU a jejími členskými státy více využívány k dosažení cílů, které jsou pro EU a její členské státy stěžejní.

Druhý příspěvek v tomto bloku přednesla vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová. Ta zdůraznila nutnost jednat společně a podílet se na tvorbě společné celounijní politiky. EU a SZBP/SBOP nepředstavuje imaginární projekt. Síla EU se odvíjí od jednoty členských států.

⁶ Valletta Recommendations Relating to Contributions by Parliamentarians In Developing an Effective Response to Terrorism. theGCTF.org [online] [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: <https://www.thegctf.org/Portals/1/Documents/Framework%20Documents/A/GCTF-Valletta-Recommendations-ENG.pdf>.

Mogheriniová informovala o nedávném jednání ministrů obrany o obranně-bezpečnostním komponentu EUGS (tedy SBOP). Představení EUGS a následných dokumentů bylo dobře načasované (i vzhledem k referendu o vystoupení Spojeného království z EU, které proběhlo tři dny předem zveřejněním EUGS), protože byly vytýčeny nové cíle. Zdůraznila financování vyzbrojování při společném sdílení prostředků, tedy racionalizaci zbrojních programů a úspora z rozsahu. Národní parlamenty by měly sehrát roli sjednavatele při zavádění nových programů spolupráce. EU se rozhodla posílit Evropskou obrannou agenturu (EDA) za účelem posílení a sdílení zbrojních programů. EK v nedávné minulosti dále zřídila Evropský obranný fond (EDF) k podpoře sdílených projektů vyzbrojování a financování technologického rozvoje evropského obranného průmyslu. Bezpečnost a obrana má podle ní (a podle výsledků průzkumů veřejného mínění) občanskou podporu. Občané žádají víc EU v oblasti SZBP (tedy zahraniční, obranné a bezpečnostní politiky).

Vedle strategického rozhodování je nutné také zlepšit přijímání operačních opatření. EU disponuje jak měkkou silou, tak i tvrdou silou. V současnosti je v činnosti 15 civilních i vojenských misí, jejichž koordinaci je třeba zajistit. Na jednání ministrů obrany došlo k založení strukturované spolupráce v oblasti SBOP (PESCO dle čl. 42 odst. 6 Smlouvy o EU), která umožňuje intenzivnější spolupráci států v oblasti obranně-bezpečnostní, které o to usilují. Jednotlivé státy Asie doposud považovaly EU primárně za obchodního partnera. Indie a Čína však začínají EU považovat za bezpečnostního aktéra, který klade důraz na prevenci, bezpečnost a působí jako zprostředkovatel. Položila rovněž otázku, kdo v současnosti nastavuje světový řád. Světový řád podle ní nepředstavuje omezení pro někoho, ale pravidla (garance) pro všechny. EU má ambice být promotérem pro stanovení pravidel (garancí) pro všechny. EU tak i nadále klade důraz na multilateralismus.

Probíhá jednání o překážkách, které bránily nasazení Evropské bojové skupiny (EU Battle Group), včetně zhodnocení možností společného financování.

Vysoká představitelka dále zdůraznila revizi strategií vůči jednotlivým regionům a otázkám. EU se musí řídit integrálním přístupem ke konfliktům. Například postoj EU k Afghánistánu a Sýrii se vyznačuje integrálním přístupem – od konání dárcovských konferencí, poskytování humanitární pomoci až k politické obnově a post-konfliktní rekonstrukci. Integrální přístup by měl klást také důraz na celkovou odolnost partnerské země. Dotkla se také činnosti Evropské služby vnější činnosti (ESVČ) při sjednávání migračních kompaktů jako nástroj dalšího postupu v celounijní migrační politice.

V závěru svého úvodního vystoupení nastínila témata neformálního zasedání ministrů zahraničních věcí (jednání *Gymnich* Rady pro zahraniční věci, FAC). Byly jím postoj k Turecku a globalizace.

Po úvodních poznámkách přednesli své otázky a poznámky zástupci jednotlivých národních delegací:

- EU by měla přeformulovat svůj **vztah k Rusku** a s NATO sdílet náklady (delegace EP). Vedle Ruska by EU měla definovat svůj vztah k Bělorusku a podporovat běloruskou občanskou společnost (litevská delegace).
- EU by měla jasně definovat, kde pro ní končí Jih (je to pouze Libye, či Sahel a subsaharská Afrika) (portugalská delegace).
- EU by se měla více zasadit o **budování míru na Blízkém východě**.
- Britská delegace uvedla, že rozhodně podporuje úspěšnou EU, včetně SBOP a **partnerství mezi EU a Spojeným královstvím** po odchodu země z Unie. Tento bod byl dále rozpracován v průběhu jednání.
- SZBP představuje **podporu sdílených hodnot** (slovinská delegace). Polský zástupce uvedl, zda by nebylo lepší vynakládat více finančních prostředků a zajistit celkově lepší výkonnost politiky.
- **Spuštění strukturované spolupráce** je jednoznačně kladný krok k posilování obranné dimenze EU. EU by dále měla definovat, jak bude chránit existenci Bosny a Hercegoviny (německá delegace). Dále by měla zajistit podporu Černomořskému regionu (rumunská delegace).
- Estonská delegace se věnovala **migraci**. Migrace není bezpečnostní otázka, ale také otázka třídní (sociální). Rozvojové projekty a rozvojová spolupráce by se měla zaměřit na snižování sociálních rozdílů a snižování motivace pro odcestování do zemí EU.

K otázkám se vyjádřila vysoká představitelka Mogheriniová. Uvedla, že EU má celosvětový potenciál a lokální ambice. Jako příklad uvedla Afghánistán, kde působí za účelem stabilizace země. EU je vyhledávána jako partner pro hospodářství, obchod, bezpečnost a podporu multilateralismu ve všech

státech světa. V Sýrii se EU snaží být jako aktér měkké síly, nikoli pouze jako ozbrojený aktér (vojenský). Ale EU by neměla zpochybňovat svou humanitární pomoc v Sýrii. V případě vztahů s Ruskem uvedla, že došlo k první oficiální návštěvě od roku 2012. Zájem pracovat s Ruskem na tématech, která jsou klíčová (Ukrajina a východní Evropa, Sýrie, Palestina/Izrael, boj proti terorismu, Severní dimenze, Libye) stále existuje s různou mírou složitosti (shody).

K otázkám SBOP Mogheriniová uvedla, že EU se na rozdíl od NATO chce zaměřovat na sdílené a efektivní výdaje na vyzbrojování (*spending together, spending better*).⁷ Brzy se na úrovni Rady bude projednávat 42 společných opatření spolupráce EU-NATO. EU se snaží přesvědčit Spojené státy, aby nesnižovaly svůj příspěvek k obraně v rámci NATO.

EU a Spojené království budou jednat o budoucím vztahu v rámci SZBP/SBOP dle toho, jak budou probíhat jednání o brexitu. Spojené království ale rozhodně přijde o možnost rozhodovat o jednotlivých misích a založení misí (UK se podílí 5 % na vojenských misích a 3 % na civilních misích).

Mogheriniová potvrdila zájem EU o rozšiřování do prostoru západního Balkánu.

Pracovní setkání – posilování SBOP, vztahy EU-NATO

Druhý den konference proběhla tři paralelní pracovní setkání. První se věnovalo migrační politice EU po roce 2017, druhé boji proti propagandě a informační válce, třetí posilování SBOP, vztahům EU-NATO. Úvodní slovo třetího setkání přednesl německý poslanec Michael Gehler. Ten informoval o již zmiňovaných krocích – spuštění strukturované spolupráce, posílení NATO prostřednictvím soudržné EU, posílení EDA a spuštění EDF. Zdůraznil rozvoj obranných kapacit a spolupráci EDA s NATO při zajišťování obranných kapacit a dalších sdílení vojenských schopností. Nově se také EDA zaměřuje na kybernetickou bezpečnost. EDA by měla zajišťovat sdílení informací mezi členskými státy o vyzbrojování a jeho hodnocení, soudržnost s plánovacím vyzbrojovacím procesem NATO a soulad národních výdajů na zbrojení a s plány EU, případně NATO. EDA by se měla rovněž podílet na stanovování priorit, kam směřovat další výdaje.

Druhý příspěvek přednesl Gabor Iklody z plánovací sekce ESVČ. Ten zdůraznil koordinaci výdajů na zbrojení členských států EU a NATO (větší výdaje, vyšší efektivita výdajů). Je podle něj třeba, aby se EU a NATO stali více pragmatickými a praktickými partnery. Členské státy by se měly zaměřit na rozvoj a spolupráci v rámci obranné politiky.

Konkrétně se Iklody věnoval hybridním hrozbám. Došlo ke vzniku analytické jednotky hybridních hrozeb k analýze dějů, zda nedochází k nějakým činům, které nesou znaky hybridního útoku, monitorování situace a mapování nových aspektů. V Helsinkách vzniklo centrum excelence, které zajišťuje výuku o hybridních hrozbách. Zakladateli centra jsou členské státy EU i NATO. Centrum má přispívat k budování odolnosti proti hybridním hrozbám (spolupráce EU, NATO a členské státy na posilování vnitřní odolnosti).

Spolupráce EU-NATO probíhá i v oblasti sdílení informací zpravodajské povahy (příklad EUNAVFOR Med Operace Sophia). Spolupráce probíhá přímo na úrovni jednotlivých velitelů, protože operace jsou tvořeny národními jednotkami.

Na úrovni institucí EU je třeba, aby docházelo k vyššímu vyžadování plnění závěrů Rady, tedy větší koncentrace na výstup.

SBOP a posilování obrany je úspěšný projekt EU, který Unie potřebuje.

Posledním řečníkem tohoto pracovního setkání byl předseda zahraničního výboru britské Dolní sněmovny Crispin Blunt. Ten uvedl, že Spojené království již nebude blokovat posilování SBOP. Liberální demokracie by měly spolupracovat na posilování své obrany. Spuštěná strukturovaná spolupráce by mohla vést k vytvoření nadnárodních jednotek, interoperabilních, s novými metodami řízení, splňující jak kritéria EU, tak i NATO. Spojené království podepisuje dvoustranné smlouvy s ostatními státy za účelem spolupráce ve vyzbrojování. Podle Blunta se i v období po odchodu z EU bude Spojené království zapojovat do SBOP.

⁷ NATO stále udržuje 2% výdaje státu na obranu.

Blunt proto přednesl svůj návrh na spolupráci EU-Spojené království v oblasti SZBP/SBOP po brexitu.⁸ Mělo by se jednat o strukturovanou spolupráci EU-UK, založenou na mezivládním přístupu. Vedení misí by nemuselo být nutně svěřeno členskému státě EU. Britský zástupce by se podle tohoto návrhu mohl účastnit jednání Politického a bezpečnostního výboru (PSC) a Rady (FAC). Na úrovni ministrů zahraničí (FAC a britský ministr zahraničí) by probíhala jednání každého půlroku. V plénu k návrhu panovala skepse, protože bylo konstatováno, že brexit celkově zastiňuje jednání o mnohem palčivějších problémech. Ke spolupráci EU-UK v oblasti SZBP/SBOP nemusí existovat politická vůle a prostředky. Předseda ZAV posl. Karel Schwarzenberg návrh přivítal.

V diskuzi rovněž zaznělo, že by se EU měla zaměřit také na posilování odolnosti vnitrostátních institucí. Hybridní hrozby mohou narušit integritu volebního procesu. Další poznámka směřovala k posílení vysokého představitele, potažmo jednoty reprezentace EU navenek. Poslední poznámka se týkala výdajů na oblast SZBP a SBOP: dělat více, utrácet více, ale ujistit se, zda prostředky jsou utráceny efektivně.

Na závěr meziparlamentní konference byly přijaty závěry.⁹

⁸ Návrh je veřejně dostupný a je předmětem diskuze.

Post-Brexit EU-UK cooperation on foreign and security policy. Blunt4reigate.com [online], 28 April, 2017 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: <https://www.blunt4reigate.com/news/post-brexit-eu-uk-cooperation-foreign-and-security-policy>.

⁹ Final Conclusions. Inter-Parliamentary Conference for the Common Foreign and Security Policy and the Common Security and Defence Policy, 26 – 28 April 2017, Malta. Parl.eu2017.mt [online] [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: [https://parl.eu2017.mt/en/Events/Documents/CFSP-CSDP%20IPC%20Malta%20Conclusions%20\(EN\).pdf](https://parl.eu2017.mt/en/Events/Documents/CFSP-CSDP%20IPC%20Malta%20Conclusions%20(EN).pdf).